

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення Деражнянської
міської ради
від 06 липня 2023 року №

**Програма профілактики та боротьби зі сказом
в Деражнянській міській територіальній громаді
на 2023-2024 роки**

м. Деражня – 2023 рік

1. Загальна частина

Важливе значення у забезпеченні здоров'я населення, що проживає на території Деражнянської міської територіальної громади мають профілактичні заходи з запобігання ряду інфекційних хвороб, однією із яких є сказ.

Сказ – надзвичайно небезпечне вірусне захворювання всіх теплокровних тварин і людини. Характеризується гострим перебігом, ураженням нервової системи і, в разі не надання своєчасної медичної допомоги, закінчується летально.

За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), ця хвороба входить у першу п'ятірку хвороб, спільних для людини і тварин, що наносять найбільший соціально-економічний збиток. На сьогоднішній день сказ реєструється у 113 країнах світу. Щорічно в світі гине понад 55 тисяч людей і більше 1 млн. тварин.

Епізоотична ситуація зі сказу на території Хмельницької області протягом останніх років залишається складною. Природні вогнища сказу існують практично на всій її території. Щорічно реєструється захворювання на сказ серед диких, домашніх та сільськогосподарських тварин. Так за 5 місяців 2023 року в області виявлено 19 випадків сказу.

Джерелами сказу є дикі тварини, головним чином із сімейства собачих (вовки, лисиці). Небезпека цих тварин обумовлена наявністю в їх слині великої концентрації вірусу. Особливо небезпечні лисиці.

Сказ підтримується там, де щільність червоної лисиці досягає більше однієї голови на 1000 га угідь.

За даними Південно-західного управління лісового та мисливського господарства щільність червоної лисиці на території області становить 2,3 особин на 1000 га угідь. Щорічний приріст поголів'я лисиці ставить 150%. За прогнозами УТМР щільність популяції червоної лисиці із приростом у 2023 році буде становити в області 5,7 особин на 1000 га угідь, що перевищує норму більше ніж в 5 раз.

Хвора на сказ лисиця здібна за добу пробігати 10-15 км, контактуючи з безмежною кількістю різних видів тварин і, в першу чергу, з собаками, котами, худобою, яка утримується на пасовищах. А це, в свою чергу, збільшує питому вагу хворих на сказ свійських тварин та наближає сказ до людини.

Потенційним джерелом розповсюдження сказу є бездоглядні собаки і коти, чисельність яких в області за останні роки збільшується, а також собаки та коти, власники яких порушують правила їх утримання.

Лікування даної хвороби відсутнє. В разі невчасного звернення, при покусі твариною, до лікувального закладу, та не проведення профілактичного лікування у людини настає смерть.

Програма спрямована на реалізацію державної політики у сфері забезпечення епізоотичного благополуччя населених пунктів та прилеглих територій.

Основними нормативно – правовими документами даної Програми є Закон України “Про ветеринарну медицину” № 361 – V від 16.11. 2006 року, Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» ст. 22,30, Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» п.п.6 п. «а» ч.1 ст.30, Інструкція про заходи щодо боротьби зі сказом тварин.

Так, до КНП «Деражнянська міська багатопрофільна лікарня» Деражнянської міської ради у 2021 – 2022 роках та 5 місяців 2023 року звернулося за антирабічною допомогою 19 осіб.(2021 рік 4 випадки 3 неблагополучних пункти, 2022 рік -1 неблагополучний пункт, 2023 рік 2 неблагополучних пункти) .

Згідно наказу МОЗ України № 48 від 03.02.2006 року «Про порядок проведення профілактичних щеплень в Україні та контроль якості і обігу медичних імунобіологічних препаратів» антирабічні щеплення відносяться до щеплень, які призначаються по епідеміологічних показах. Відповідно до вище названого наказу, антирабічний матеріал закупляється за рахунок коштів з місцевого бюджету. Вартість вакцини, що розрахована на 10 чоловік в середньому становить 4000 гривень і більше.

Враховуючи природне поширення сказу тварин, заходи, щодо боротьби з ним здійснюються комплексно органами державної ветеринарної медицини, охорони здоров'я, житлово – комунального і лісового господарства, товариством мисливців під керівництвом державної надзвичайної протиепізоотичної комісії і органів державної влади на місцях.

Отже, ми можемо зарадити цій проблемі, забезпечивши виконання заходів даної програми.

2. Мета програми

Кінцевою метою програми є комплексне розв'язання проблеми захисту населення та сільськогосподарських, домашніх і диких тварин від захворювання на сказ в інтересах безпеки окремої людини, суспільства, довкілля, яке спрямоване на ліквідацію сказу на території Деражнянської міської територіальної громади.

3. Шляхи і засоби розв'язання проблеми

Досягнення зазначеної мети забезпечується шляхом здійснення за відповідної державної підтримки комплексу системних організаційних, нормативно–правових, протиепізоотичних, інформаційно-просвітницьких заходів щодо профілактики та ліквідації сказу на території громади на засадах міжвідомчої взаємодії.

Основні засоби розв'язання проблеми:

- організація обліку домашніх собак та котів;
- організація системи епізоотичного моніторингу сказу на території громади;
- профілактичні щеплення проти сказу собак та котів, а в зонах стійкого неблагополуччя – всіх сприятливих тварин;

- регулювання чисельності диких тварин;
- проведення пероральної імунізації диких м'ясоїдних тварин проти сказу;
- оцінка ефективності пероральної імунізації диких м'ясоїдних тварин проти сказу;
- вирішення проблеми бродячих та безпритульних тварин на території громади;
- проведення широкої інформаційно-просвітницької роботи серед населення з питань профілактики сказу через засоби масової інформації

4. Основні завдання програми

Основним завданням Програми є організація і здійснення системи заходів спрямованих на профілактику та ліквідацію сказу на території громади, яка базується на комплексі науково-методичного і нормативно-правового забезпечення та включає епізоотичний моніторинг, систему пероральної імунізації диких м'ясоїдних тварин та парантеральну вакцинації свійських тварин.

5. Ключові проблеми у виконанні Програми

Для досягнення кінцевого результату, а саме – зменшення ризику виникнення сказу на території Деражнянської міської територіальної громади, необхідно здійснити наступні заходи:

1. Організація обліку домашніх собак та котів на території громади.
2. При КП «Деражнянська ЖЕК №1» створити бригаду по відлову безпритульних собак та котів, виділити кошти для закупівлі набоїв для шприців для знерухомлення тварин і подальшої їх стерилізації.
3. Забезпечити КНП «Деражнянська міська багатопрофільна лікарня» Деражнянської міської ради, Деражнянський ЦПМСД Деражнянської міської ради необхідною вакциною для проведення щеплень громадян з метою проведення превентивних заходів проти сказу.
4. Забезпечити в необхідній кількості вакциною проти сказу Деражнянську дільничу лікарню ветеринарної медицини для проведення профілактичних щеплень проти сказу великої рогатої худоби, коней, котів і собак в населення, а також в неблагополучних пунктах та загрозованих зонах по сказу.
5. Забезпечити в необхідній кількості матеріально-технічні засоби, спрямовані на доведення чисельності лисиць до встановленої норми, а саме 0,5-1,0 голів / 1000 га.

6. Критерії досягнення Програми

Критеріями досягнення програми є зведення до мінімуму захворюваності на сказ серед тварин і людей, профілактика сказу та його ліквідація на території Деражнянської міської територіальної громади.

6. Заходи щодо реалізації Програми

№ пп	Заходи	Термін виконання	Виконавець
1	Вносити питання щодо боротьби та профілактики сказу на розгляд органів державної виконавчої влади та засідання державних протиепідемічних та протиепізоотичних комісій	1 раз в квартал	Структурні підрозділи ГУ Держпродспоживслужби в Хмельницькій області, Хмельницька обласна державна лікарня ветеринарної медицини, УТМР, Деражнянська дільнична лікарня ветеринарної медицини
2	Забезпечити лікувально-профілактичні заклади, на які покладено надання антирабічної допомоги, достатньою кількістю антирабічних препаратів (вакцина, імуноглобулін) для надання своєчасної та кваліфікованої допомоги потерпілим від укусів	постійно	Комунальне некомерційне підприємство «Деражнянська міська багатопрофільна лікарня» Деражнянської міської ради, Комунальне некомерційне підприємство «Деражнянський ЦПМСД» Деражнянської міської ради
3	Провести облік наявних собак та котів на території громади	постійно	КП «Деражнянська ЖЕК № 1»
4	Контролювати виконання «Правил утримання собак, котів і інших хижих тварин відповідно до законодавчих актів та затвердити їх у відповідних органах державної влади	2023-2024 роки	СПД №1 відділу поліції № 3 ХРУ поліції ГУНП в Хмельницькій області, міська рада
5	Забезпечити клінічний огляд та карантинування тварин, які покусали людей чи тварин. Своєчасно повідомляти медичні установи про результати нагляду	постійно	СПД №1 відділу поліції № 3 ХРУ поліції ГУНП в Хмельницькій області, міська рада
6	Проводити облік численності лисиць та планові	Постійно	ДП «Летичівське, Михайлівське лісове

	заходи щодо підтримання розмірів їх популяції. У лисиць перед розмноженням щільність популяції не повинна перевищувати 05- 1 особина на 1000 га угідь.		господарство», користувачі мисливських угідь, товариство мисливців і рибалок, Деражнянська дільнична лікарня ветеринарної медицини, КП «Деражнянська ЖЕК № 1»
7	Проводити боротьбу із безпритульними котами та собаками на мисливських угіддях та в населених пунктах ОТГ, включаючи зелені зони навколо міст та в сільській місцевості.	Постійно	КП «Деражнянська ЖЕК № 1», Деражнянська дільнична лікарня ветеринарної медицини
8	Забезпечити утримання в належному стані згідно діючих вимог місць утилізації трупів тварин на худобомогильниках згідно ст.16 ЗУ «Про захист населення від інфекційних хвороб», ст.30 ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні».	Постійно	КП «Деражнянська ЖЕК № 1», Деражнянська дільнична лікарня ветеринарної медицини
9	В найкоротший термін вживати заходи для видалення та знищення (спалювання) трупів тварин. Для чого виділити необхідну техніку, паливо-мастильні матеріали та інше(ст. 30 глави II Закону України «Про місцеве самоврядування»)	При виявленні сказу	КП «Деражнянська ЖЕК № 1», Деражнянська дільнична лікарня ветеринарної медицини
10	Забезпечити епіднагляд за групами підвищеного ризику, за усіма особами, зайнятими промислом хижаків, тваринниками та іншими категоріями людей що мають контакт з хворими або підозрюваними на захворювання сказом тваринами.	Постійно	Комунальне некомерційне підприємство «Деражнянська міська багатoproфільна лікарня» Деражнянської міської ради, Комунальне некомерційне підприємство «Деражнянський ЦПМСД» Деражнянської міської ради
11	Проводити аналіз стану антирабічної допомоги населенню та заходів профілактики сказу серед	Щорічно	Комунальне некомерційне підприємство «Деражнянська міська багатoproфільна лікарня»

	людей.		Деражнянської міської ради, Комунальне некомерційне підприємство «Деражнянський ЦПМСД» Деражнянської міської ради
12	Планувати відстріл у кожному мисливському господарстві 5-10 голів лисиць і направляти проби крові в Хмельницьку регіональну державну лабораторію Держпродспоживслужби для дослідження на сказ.	Щорічно перед початком мисливського сезону	ДП «Летичівське та Михайлівське лісове господарство», користувачі мисливських угідь, районне товариство мисливців і рибалок, комунальні служби
13	Проводити профілактичні щеплення проти сказу собак та котів, а в зонах стійкого неблагополуччя – всіх сприятливих тварин;	Постійно	Деражнянська дільнична лікарня ветеринарної медицини
14	Забезпечити проведення весняної/осінньої кампаній з пероральної імунізації диких м'ясоїдних тварин	Березень-травень та вересень-жовтень	УТМР, користувачі мисливських угідь, комунальні служби, Деражнянська дільнична лікарня ветеринарної медицини
15	З метою контролю ефективності проведення пероральної імунізації диких м'ясоїдних тварин проти сказу забезпечити проведення діагностичного відстрілу червоної лисиці в період сезону полювання	Листопад-грудень	УТМР, Користувачі мисливських угідь, Деражнянська дільнична лікарня ветеринарної медицини
16	Забезпечити відбір та доставку біологічного матеріалу до Хмельницької регіональної державної лабораторії Держпродспоживслужби для проведення оцінки ефективності пероральної імунізації диких м'ясоїдних тварин проти сказу	Листопад-грудень	Деражнянська дільнична лікарня ветеринарної медицини
17	Активізувати широку роз'яснювальну роботу серед населення про небезпечність сказу для людей і тварин та		Деражнянська дільнична лікарня ветеринарної медицини

	заходи щодо профілактики й боротьби з ним		
18	Своєчасно надавати проекти постанов про накладання карантинних обмежень на господарства, населений пункт з прилеглими територіями, де виявлено захворювання на сказ та затверджувати плани організаційно господарських та спеціальних заходів по ліквідації захворювання.	При встановленні діагнозу на сказ	Хмельницька обласна державна лікарня ветеринарної медицини, Деражнянська дільнична лікарня ветеринарної медицини, Структурні підрозділи ГУ Держпродспоживслужби в Хмельницькій області, СПД № 1 відділу поліції № 3 ХРУ поліції ГУНП в Хмельницькій області, Деражнянська міська рада
19	Карантинні обмеження щодо сказу скасовувати через два місяці після останнього випадку захворювання на сказ за умови виконання заходів передбачених комплексним планом і чинною інструкцією щодо профілактики і боротьби зі сказом тварин.	Постійно	Хмельницька обласна державна лікарня ветеринарної медицини, Деражнянська дільнична лікарня ветеринарної медицини, Структурні підрозділи ГУ Держпродспоживслужби в Хмельницькій області, СПД №1 відділу поліції № 3 ХРУ поліції ГУНП в Хмельницькій області, Деражнянська міська рада

7. Фінансове забезпечення та потреба в коштах на виконання програми

Фінансування програми здійснюється за рахунок коштів бюджету Деражнянської МТГ та інших джерел, не заборонених чинним законодавством.

Розрахунок потреби в коштах для проведення пероральної імунізації Деражнянської МТГ

Назва МТГ	Площа, яка підлягає вакцинації	К-сть бригад	К-сть осіб в бригаді	Кількість авто	
Деражнянська МТГ	517,62	5	3	5	
Розрахунок					
Назва витратних ТЦМ	Використання на площу,	К-сть людей/лисиць в площі	Ціна	Всього по потребі гривень, 2023	Всього по потребі гривень, 2024

	одну людину			рік	рік
Пальне (бензин А.95)л.	1400	517,62	55,00	70000,00	70000,00
Рукавиці одноразові, пари	7	15	8,00	840,00	840,00
Маска одноразова, шт	7	15	2,00	210,00	210,00
Одноразовий комбінезон, шт.	7	15	100,00	10500,00	10500,00
Патрони для відстрілу лисиць , шт	3	25	50,00	3750,00	3750,00
Антисептик для обробки, л	4	15	160,00	9600,00	9600,00
Резинові чоботи, пара	1	15	600,00	9000,00	9000,00
Вакцина антирабічна			2000	40000,00	40000,00
ВСЬОГО				143900,00	143900,00

Етапи виконання Програми

Показники витрат:	тис. грн.		
	I 2023	II 2024	Всього
Бюджет Деражнянської міської територіальної громади	143,9	143,9	287,8
Позабюджетні кошти	0	0	0
РАЗОМ	143,9	143,9	287,8

Головний розпорядник коштів – Деражнянська міська рада.

8. Очікувані результати виконання Програми.

При активній участі ДП «Летичівське лісове господарство, Михайлівське лісове господарство», товариства мисливців і рибалок, комунальних служб, інших учасників Програми буде досягнуто запланованих результатів.

Виконання запланованих заходів, їх своєчасне фінансування забезпечить попередження виникнення епідемії/епізоотії сказу серед тварин та жителів на території громади. Придбання вакцини та проведення щеплень домашніх, сільськогосподарських і диких тварин дасть можливість не допустити захворювань на цю небезпечну хворобу, що збереже здоров'я і життя наших громадян та тварин.

Фінансове забезпечення Програми дасть змогу ліквідувати здичавілих собак, котів, виключити фінансові витрати як юридичних так і фізичних осіб

пов'язаних з накладанням карантину та визначенням загрозової зони по сказу в населених пунктах району.

Виконані профілактичні заходи матимуть економічний ефект:

а) в вільному продажі молоко-сировини на агропромислових ринках району і молокопереробним підприємствам;

б) убезпечать здоров'я тварин які до цього не підлягали вакцинації;

в) унеможливають контакт людей з хворими на сказ домашніми тваринами.

Таким чином, витративши кошти з бюджету Деражнянської МТГ щорічно буде збережено поголів'я свійських тварин, а саме головне ми збережемо здоров'я наших громадян, яке є безцінним.

Міський голова

Андрій КОВПАК

ПАСПОРТ
Програми профілактики і боротьби зі сказом
в Деражнянській міській територіальній громаді на 2023-2024 роки

1.	Ініціатор розроблення Програми	Деражнянська дільнична лікарня ветеринарної медицини, Комунальне некомерційне підприємство «Деражнянська міська багатопрофільна лікарня» Деражнянської міської ради , Структурні підрозділи ГУ Держпродспоживслужби в Хмельницькій області, Деражнянська міська рада
2.	Розробник Програми	Деражнянська дільнична лікарня ветеринарної медицини, Деражнянська міська рада
4.	Співрозробники Програми	Структурні підрозділи ГУ Держпродспоживслужби в Хмельницькій області, Хмельницька обласна державна лікарня ветеринарної медицини
5.	Відповідальні виконавці Програми	Хмельницька обласна державна лікарня ветеринарної медицини, Структурні підрозділи ГУ Держпродспоживслужби в Хмельницькій області, КНП «Деражнянська міська багатопрофільна лікарня» Деражнянської міської, Деражнянська міська рада, Деражнянська дільнична лікарня ветеринарної медицини, Комунальне підприємство «Деражнянська ЖЕК №1.
6.	Учасники Програми	ДП «Летичівське лісове господарство, Михайлівське лісове господарство», користувачі мисливських угідь, товариство мисливців і рибалок, Комунальне некомерційне підприємство «Деражнянська міська багатопрофільна лікарня» Деражнянської міської ради, Деражнянська дільнична лікарня ветеринарної медицини, Комунальне підприємство «Деражнянська ЖЕК №1.
7.	Термін реалізації Програми	2023 - 2024 роки

8.	Джерела фінансування Програми	Бюджет Деражнянської міської територіальної громади	
9.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми, всього,	287,80 тис. грн.	
	в тому числі:	2023	2024
9.1.	коштів місцевого бюджету	143,9 тис. грн..	143,9 тис. грн..
9.2.	коштів інших джерел		

**Напрямки діяльності та заходи Програми профілактики і боротьби зі сказом
в Деражнянській міській територіальній громаді на 2023-2024 роки**

№ п/п	Назва напрямку діяльності (пріоритетні напрямки)	Перелік заходів програми	Строк виконання програми	Відповідальний виконавець	Джерела фінансування	Орієнтовні щорічні обсяги фінансування (вартість), тис.грн.		Очікуваний результат
						2023 рік	2024 рік	
1	Здійснення профілактики боротьби зі сказом на території Деражнянської міської територіальної громади	Своєчасне виявлення і недопущення захворювання тварин на сказ, закупівля для цих цілей засобів:	2023-2024	Деражнянська дільнична лікарня ветеринарної медицини	Бюджет Деражнянської міської територіальної громади	0	0	Зведення до мінімуму захворюваності на сказ тварин на території Деражнянської територіальної громади
		- паливно-мастильні матеріали				10	11	
2	Вакцинування громадян, які мали контакти з хворими тваринами та профілактика щеплення	Придбання вакцини для проведення лікувального та профілактичного щеплення населення	2023-2024	Комунальне некомерційне підприємство «Деражнянська міська багатопрофільна лікарня» Деражнянської міської ради	Бюджет Деражнянської міської територіальної громади	10,5	10,5	Попередження захворювання на сказ серед жителів громади
3	Профілактика щеплень тварин проти сказу	Придбання вакцини для проведення профілактичного щеплення тварин	2023	Деражнянська дільнична лікарня ветеринарної медицини		40,0	40,0	Попередження захворювання тварин на сказ
4	Пероральна імунізація диких м'ясоїдних тварин проти сказу	Закупівля для цієї діяльності:		Деражнянська дільнична лікарня ветеринарної медицини	Бюджет Деражнянської міської територіальної громади			Попередження захворювання тварин на сказ
		- паливно-мастильних матеріалів;				60,0	59,0	
		- засобів індивідуального захисту;				20,5	20,5	
		- дезінфікуючих засобів				9,6	9,6	

		-патрони для відстрілу лисиць				3,750	3,750		
Всього						287,800	143,900	143,900	

Міський голова

Андрій КОВПАК